

רשימת המקורות של התמונות

תודתנו נתונה לארכיונים, למוסדות, לצלמים ולאישים הבאים, שהרשו לנו באדיבותם להשתמש בתצלומים, בתעודות ובקריקטורות שברשותם לצורך האיורים בספר. להלן המקורות של האיורים ומספרי העמודים שבהם הם מופיעים.

- לשכת העיתונות הממשלתית**, ירושלים: 34, 155, 195, 200, 214, 225, 313, 334, 340, 350, 355, 405, 440, 461, 464, 469, 3) תמונות), 477, 480, 482, 487, 510, 517, 519, 521, 523 (שער תמונה קטנה), 529, 532, 536, 543, 545, 581, 591, 595.
- גנוך המדינה**, ירושלים: 117, 122, 127, 166, 246, 315, 321, 323, 326, 343, 362, 390, 409, 422, 445, 469, 496, 505, 511, 523, 527, 539, 540, 550, 569, 571, 573, 584, 586.
- באדיבות סוכנות Associated Press: 459, 578.
- באדיבות גב' דליה גורן: 508.
- הארכיון הציוני המרכזי**, ירושלים: 36, 63, 65, 74, 83, 95, 176, 207 (שער תמונה קטנה), 212, 216, 234, 256, 273, 280, 287, 375, 381, 394, 409 (שער תמונה קטנה), 416, 418, 472, 561.
- ארכיון מכון גנזים**, תל אביב: 4, 28, 39, 98, 139, 152, 169, 231, 274, 279, 306, 307, 310, 366, 435, 450, 459 (שער תמונה קטנה), 498.
- ארכיון העבודה והחלוץ, מכון לבון**, תל אביב: 21, 32, 41, 45, 65 (שער תמונה קטנה), 82, 87 (שער תמונה קטנה), 90, 124, 145, 155 (שער תמונה קטנה), 173, 207, 238, 248, 258, 356, 367 (שער תמונה קטנה), 369, 399, 408, 427, 491.
- ארכיון הצילומים של הקק"ל**, ירושלים: 118, 154, 210, 313 (שער תמונה קטנה), 331, 412, 441.
- ארכיון התצלומים של יד ושם**, ירושלים: 72, 113, 183, 207, 251, 268, 290, 297.
- ארכיון התצלומים, בית התפוצות**, תל אביב: 12, 85, 87, 293, 379, 454.
- ארכיון מפלגת העבודה, בית ברל**: 108, 278.
- הארכיון המרכזי לתולדות העם היהודי**, ירושלים: 9, 16.
- יד יצחק בן-צבי**, ירושלים: 49, 136.
- יד למורשת חיים הזז**: 149.
- בית הספרים הלאומי והאוניברסיטאי, המחלקה לכתבי יד וארכיונים**, ירושלים: 78.
- מוזיאון יהדות איטליה**, ירושלים: 367, 403.
- מרכז זלמן שזר**, ירושלים: 469 (2 תמונות), 557, 588.
- אגודת חסידי חב"ד**, כפר חב"ד: 500.
- Bildarchiv PreuBischer Kulturbesitz**, ברלין: 67.
- YIVO institution, photo archives**, ניו יורק (באדיבות ארכיון התצלומים, בית התפוצות): 101.
- באדיבות משפחת הגתי**: 1 (שער תמונה קטנה), 25, 114, 117 (שער תמונה קטנה), 141, 164, 180, 199, 251 (שער תמונה קטנה), 271, 525.
- באדיבות משפחת לינדר**: 106, 203, 475, 593.
- באדיבות משפחת מכטיי**: 14.
- באדיבות גב' שולמית כהנא**: 524.
- נחום חנינץ (עורך)**, **ספר זכרון סטויבץ-סוורז'נא**, 1964: 1, 7, 284.
- גרשם שלום, שבתאי צבי והתנועה השבתאית בימיו**, תל אביב 1987: 53, 55, 60.
- זלמן שזר, ציון וצדק**, ב, תל אביב 1971: 555.
- זלמן שזר, התקווה לשנת הת"ק**, ירושלים 1970: 563.
- אריה נבון** (באדיבות מר דוד נבון):
- בקו ובכתב**, תל אביב 1996: 129.
- בחזית ובעורף**, תל אביב תש"ה: 227.

אני בן עשר, תל אביב תשי"ח: 303.
יוסף בס (באדיבות גב' רות בס):
הימים הללו, תל אביב 1944: 263.
היו זמנים, תל אביב תשי"ב: 358.
מדינה זה לא צחוק, תל אביב 1968: 448.
עיתון הארץ: 433.
יהושע אדרי, עיתון חזית העם (באדיבות גב' נילי פרייז): 189.
קריאל גרדוש (דוש), ארבעים, תל אביב 1988 (באדיבות מר מיכאל גרדוש): 457.
יעקב פרקש (זאב), עיתון הארץ (באדיבות גב' נעמי פרקש וגב' דורית פרקש): 492.
עיתונים: דבר: 155, 157, 179, 244. בשער: 191. העולם: 251. קול העם: 385. למרחב: 466.

כותרות התמונות המופיעות בשערי הפרקים

- פרק ראשון:** (בחלק העליון) מכתב בידיש מזלמן רובשוב לרחל כצלסון. (בחלק התחתון) יום השוק בסטויבץ ליד 'הכנסייה הלבנה'.
- בתמונה הקטנה: זלמן רובשוב בפטרבורג, 1910.
- פרק שני:** גלויה ששלח לאו הרמן אל אחותו מברלין, 13 באוגוסט 1916. מימין לשמאל: זלמן רובשוב, יטי וואהל, לאו הרמן, לולה וואהל וצבי כתאין.
- בתמונה הקטנה: זלמן רובשוב ליד פנסיון שטרוק בברלין, 1917.
- פרק שלישי:** (מימין) זלמן רובשוב (יושב שני משמאל) בחברת פעילים של פועלי ציון בגרמניה עם עיתון המפלגה 'יודישער ארבייטער' ועליו תמונתו של בר ברוכוב, 1922. (משמאל) שיר שכתב זלמן רובשוב בקופנהגן, 1918.
- בתמונה הקטנה: זלמן רובשוב (מימין) ויעקב זרובבל, 1920 לערך.
- פרק רביעי:** הרחוב הראשי בטול כרם בשנות המנדט הבריטי.
- בתמונה הקטנה: זלמן רובשוב ורחל כצלסון-רובשוב בזמן חופשה בגרמניה, אוגוסט 1930.
- פרק חמישי:** (בחלק העליון) עמוד השער של המוסף לשבתות ולמועדים של 'דבר', 'י' באב תרפ"ח. (בחלק התחתון) חיילים בריטים מלוויים יהודים שנטשו את בתיהם ברובע היהודי בעיר העתיקה בירושלים בעקבות מאורעות המרד הערבי, 5 בדצמבר 1936.
- בתמונה הקטנה: משתתפי הלוויה של המשוררת רחל ליד קברה בקבוצת כנרת, 17 באפריל 1931.
- פרק שישי:** (בחלק העליון) גלוית תמיכה בצבא האדום לרגל מלאות 25 שנים להיווסדו שהנפיקה ה'ליגה לעזרת ברית המועצות' (ליגה V), 1943. (בחלק התחתון) יחידת ארטילריה של הצבא הבריטי באיטליה בזמן מלחמת העולם השנייה.
- בתמונה הקטנה: זלמן רובשוב (משמאל) וברל כצלסון בזמן הקונגרס הציוני הי"ט בלוצרן, אוגוסט 1935.
- פרק שביעי:** (בחלק העליון) הכותרת של 'העולם', 13 בדצמבר 1942. (בחלק התחתון) יהודים בפולין עולים על רכבת גירוש בדרכם למחנה השמדה, 1942/3.
- בתמונה הקטנה: זלמן רובשוב בזמן שביתת הרעב של הנהגת היישוב בירושלים, אפריל 1946.
- פרק שמיני:** כיתת לימוד מאולתרת במעברת פרדיה, 1950 (צילם דוד אלדן).
- בתמונה הקטנה: שר החינוך והתרבות זלמן שזר נואם בפני תלמידי בתי ספר ביום העצמאות הראשון למדינת ישראל בתל אביב, ה' באייר תש"ט, 4 במאי 1949 (צילם הנס פין).
- פרק תשיעי:** (בחלק העליון) מכתב מזלמן שזר אל שלמה דמשק, 11 באפריל 1954. (בחלק התחתון) חגיגת פורים בבית ספר יהודי במילנו, איטליה, 1963.
- בתמונה הקטנה: זלמן שזר משתתף בהתקנת גדר בכפר חב"ד, 1 במאי 1956.
- פרק עשירי:** (בחלק העליון) קטע מיומנו של זלמן שזר בעת ביקורו בברית המועצות, יוני 1962. (בחלק התחתון) ילדים משחקים ליד שיכונים חדשים לעולים בבאר שבע בשנות החמישים.
- בתמונה הקטנה: זלמן שזר נושא דברים בטקס העלייה על הקרקע של מושב העובדים גבעת ישעיהו, 1958.
- פרק אחד-עשר:** (בחלק העליון) איגרת מהנשיא זלמן שזר אל האפיפיור פאולוס השישי, 18 באוגוסט 1963. (בחלק התחתון) אזרחים מריעים לנשיא זלמן שזר ולרעייתו רחל ברחובות ירושלים לאחר טקס השבעתו לנשיא המדינה בכנסת, 22 במאי 1963.
- בתמונה הקטנה: זלמן שזר (מימין) והרבי מליובאוויטש בברוקלין, ניו יורק, 30 ביולי 1966.
- פרק שנים-עשר:** הנשיא זלמן שזר, הרב הראשי לישראל הרב אונטרמן (לשמאלו) ויעקב צור (לימינו) לפני בית הנשיא בירושלים.
- בתמונה הקטנה: הנשיא שזר וראש הממשלה גולדה מאיר במל התעופה בלוד עם שובה מביקור ברומניה, 7 במאי 1972 (צילם משה מילנר).